

Tisková zpráva o protestním dopise předsedy IHF Karla Schwarzenberga předsedovi Federální vlády ČSSR Ladislavu Adamcovi

Praha/Vídeň 6. března 1989. - Mezinárodní helsinská federace pro lidská práva se obrací na československou vládu v záležitosti Jiřího Hájka.

Navzdory pokusům Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva (IHF) navázat s československou vládou pozitivní dialog zaujala dnes tato vláda velmi neústupné stanovisko, když odmítla účast dr. Jiřího Hájka jako člena delegace IHF a zabránila tak dojednaným setkáním s organizací IHF. Dr. Hájek je předseda Československého helsinského výboru, bývalý ministr zahraničí ve vládě Alexandra Dubčeka a známý odbojář z druhé světové války.

Je politováníhodné, že tato příležitost ke zlepšení vztahů v oblasti lidských práv byla promarněna. IHF je stále připravena znovu navázat dialog, avšak nemůže tolerovat, aby členové naší delegace nebo naší organizace byli vylučováni z účasti na setkání.

Poslali jsme Ladislavu Adamcovi, premiérovi Československa, protestní dopis následujícího znění:

Praha 6. března 1989

Vážený pane premiére,

píši v zastoupení delegace, kterou tvoří tito zástupci šesti zemí: Karl Johannes von Schwarzenberg, předseda Mezinárodní helsinské federace; Jiří Hájek, bývalý ministr zahraničních věcí Československa a předseda Československého helsinského výboru; Max van der Stoep, bývalý ministr zahraničních věcí Nizozemska a předseda Nizozemského helsinského výboru; Bjørn Elmquist, poslanec dánského parlamentu a Dánského helsinského výboru; Jeri Laberová, výkonná ředitelka amerického uskupení Helsinki Watch, a Gerald Nagler, generální tajemník Mezinárodního helsinského výboru.

Chceme vyslovit své zklamání a vážné obavy, způsobené odmítavým postojem československých ministrů k setkání s námi.

Jsme pochopitelně zklamáni, protože několik z nás muselo překonat velkou vzdálenost, abychom se těchto setkání mohli zúčastnit. Naše největší obavy se však týkají důvodu pro zrušení našeho setkání, totiž skutečnosti, že českoslovenští funkcionáři odmítli přijmout zástupce Československého helsinského výboru jako součást naší delegace.

Odmítnutí přijmout dr. Hájka jako člena naší delegace litujeme o to víc, že jde o předsedu organizace, jejímž cílem je „sledovat a prosazovat dodržování“ zásad KBSE. Odstavec 26 Vídeňského závěrečného dokumentu, k jehož plnění se zavázala vláda Československé socialistické republiky letošního 10. ledna, nejenom výslovně ukládá vládám, aby respektovaly právo organizací k této činnosti, ale také od nich vyžaduje „přijetí efektivních opatření k usnadnění přístupu k informacím v souladu se zásadami KBSE“. Odmítnutí účasti zástupce naší československé členské organizace na setkání, během něhož se mělo diskutovat právě o realizaci opatření KBSE, je podle našeho názoru s těmito zásadami v rozporu. Považujeme za naprosto zásadní, aby českoslovenští vládní činitelé navázali dialog s místními nezávislými skupinami, jako je právě Československý helsinský výbor. Doufali jsme, že k navázání takového dialogu přispějeme.

Znepokojena nedávným vývojem v Československu požádala Mezinárodní helsinská federace o setkání s vysokými státními funkcionáři. Mezinárodní helsinská federace sleduje situaci ve všech zemích KBSE. Zjistili jsme, že zatímco v sousedních zemích se situace ve společnosti uvolňuje, v Československu jsou lidé vězněni za pokojné vyjádření svých názorů.

Delegace Mezinárodní helsinské federace protestuje proti:

- policejní brutalitě vůči občanům Československa, kteří se zúčastnili pokojných demonstrací během srpna, října a ledna;
- zatýkání lidskoprávních aktivistů a jiných občanů během posledních měsíců;
- procesům a rozsudkům týkajícím se občanů uplatňujících své právo na svobodu slova, mezi nimiž jsou členové Československého helsinského výboru Václav Havel a Jana Petrová;
- probíhajícím soudním řízením (z nichž se některá konají tento týden) proti dalším osobám, které se pokojným způsobem

dožadovaly uplatňování práv, garantovaných helsinskými dohodami;

- odpirání práva na návštěvy rodinných příslušníků, psaní dopisů zadrženým osobám, a proti jejich dalším postihům;
- článku 156a trestního zákona a odstavce 6c zákona o přešupcích, přijatým po závěrech vídeňského jednání, neboť ony dále omezují práva občanů v rozporu s vídeňským dokumentem.

Delegace Mezinárodní helsinské federace požaduje následující opatření:

- okamžité propuštění a stažení veškerých obvinění všech politických vězňů, včetně osob, které během nedávných událostí protestovaly v Praze proti policejní brutalitě;
- garanci spravedlivého procesu, včetně veřejného přelíčení s účastí zahraničních pozorovatelů, všem osobám podezřivým z politických zločinů;
- ukončit praxi využívání vízových a pasových omezení jako trestu za politické aktivity a přestat bránit členům Československého helsinského výboru v kontaktech a osobních setkáních s helsinskými skupinami v zahraničí;
- uznání práva Československého helsinského výboru a dalších nezávislých organizací v Československu sledovat a prosazovat dodržování lidských práv zaručených helsinskými dohodami.

Očekávám Vaši odpověď.

S veškerou úctou

Karl Johannes von Schwarzenberg

předseda

Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva